

Nr 180.

Av herr **Holmström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående hyresbidrag och provisorisk avlöningsförstärkning under budgetåret 1939/40 till flaggkorpraler i flottans reserv vid militär tjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering m. m.

Genom proposition nr 140 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva bland annat, att hyresbidrag må under förutsättningar och enligt beräkningsgrunder, som gälla för flaggkorpraler på aktiv stat, utgå under budgetåret 1939/40 till sådan flaggkorpral i reserven, som fullgör honom åliggande militär-tjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering. Vid ett eventuellt bifall till ifrågavarande förslag kommer ett antal beställningshavare av underbefäls grad i reserven att erhålla enahanda löneförmåner som motsvarande personal på aktiv stat. Ur principiella synpunkter kan häremot intet vara att erinra, men det bör uppmärksammas, att propositionens förslag syftar till skipandet av ekonomisk rättvisa allenast åt en mindre grupp beställningshavare i reserven. Av propositionens förslag äro nämligen icke underbefäl i arméns reserver berörda.

Av den för armén gällande reservbefälsförordningen framgår, att underbefäl i reserven under tjänstgöring i fredstid skall åtnjuta lön till samma belopp som begynnelselönen för motsvarande beställningshavare på aktiv stat, dock att vederbörande må i mån av fullgjord tjänstgöring komma i åtnjutande av löneförhöjning enligt enahanda grunder, som gälla för motsvarande beställningshavare på aktiv stat. Därutöver stadgas i reservbefälsförordningen, att underbefäl i reserven må åtnjuta underhåll in natura och enahanda förmåner i övrigt, som tillkomma motsvarande beställningshavare på aktiv stat. Härav synes visserligen framgå som om gift underbefäl i arméns reserver skulle vara berättigat till förmånen av hyresbidrag, men så är icke förhållandet, enär kungl. kammarrätten genom utslag den 19 november 1930 resolverat, att hyresbidrag icke tillkommer underbefäl i reserven.

Under budgetåret 1939/40 hava ett flertal gifta underbefäl i reserven varit inkallade till tjänstgöring under förstärkt försvarsberedskap och partiell mobilisering. Tjänstgöringstiden har därvid oftast sträckt sig långt utöver den vederbörande i fredstid ålagda tjänstgöringsskyldigheten. Beställningshavarna hava i övervägande antalet fall kommit att vidkännas en betydande minskning i sina eljest tillkommande avlöningsförmåner, alldenstund den dem i militärtjänsten tillkommande lönen icke utmätts med hänsynstagande till deras försörjningsplikt. Även om de personligen åtnjutit underhåll in natura

torde det stå ganska klart, att den direkta löneinkomsten icke varit tillräcklig för familjens försörjning. Genom propositionerna nr 93 och 94 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen antaga förordningar om familjebidrag åt värnpliktiga dels under krigs-, dels under fredstjänstgöring. Krigsfamiljebidragsförordningen innehåller förslag om, att värnpliktig under tiden för sin tjänstgöring skall erhålla familjepenning och hyresbidrag. Det senare bidraget föreslås visserligen skola utgå efter behovsprövning, men förslaget syftar dock till, att den värnpliktige skall, därest behov härav föreligger, kunna av staten erhålla ett bidrag till förhyrande av bostad för sin familj, som helt täcker hyreskostnaden. Enligt fredsfamiljebidragsförordningen skall visserligen något hyresbidrag icke kunna utgå, men å andra sidan avses familjepenningen skola utgå med högre belopp än enligt krigsfamiljebidragsförordningen. Förslagen medföra dock, att det gifta underbefälet i arméns reserver under sin tjänstgöring kan komma att erhålla lägre ekonomisk ersättning än den, som kan tillkomma vederbörande i hans egenskap av värnpliktig. Med hänsyn till de högre kvalifikationer, underbefälet i reserven besitter, måste ett sådant förhållande betecknas som avvita.

Det måste vara en angelägenhet av mycket stor betydelse att så tidigt som möjligt eliminera det missnöje bland underbefäl i reserven, som måste komma till uttryck, därest åtgärder icke vidtagas för en snabb reglering av löneförhållandena för reservpersonalen. En möjlighet härutinnan synes stå öppen genom att gift underbefäl i reserven beredes förmånen av hyresbidrag enligt samma grunder som motsvarande personal på aktiv stat. Detta hyresbidrag utgår för närvarande med relativt lågt belopp men torde dock icke vara betydelselöst, då det gäller att förbättra de ekonomiska förhållandena för de gifta underbefäl i arméns reserver, som fullgöra militärtjänstgöring. Det synes dock uppenbart, att dessa beställningshavare liksom flaggkorpralerna i reserven böra beredas en förbättring av de ekonomiska förmånerna redan under budgetåret 1939/40.

Med åberopande av det sålunda anförda och att Kungl. Maj:t i propositionen nr 127 med förslag till manskapsavlöningsreglemente m. m. hemställt, bland annat, om bemyndigande att vidtaga ändringar i gällande reservbefälsförordningen, får jag hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att hyresbidrag må, under de förutsättningar och enligt de beräkningsgrunder som gälla för motsvarande beställningshavare på aktiv stat, utgå till gift underbefäl i reserven, som fullgör eller fullgjort tjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering ävensom enligt gällande fredsbestämmelser.

Stockholm den 1 april 1940.

Nils Holmström.